

ROCZNIK

RYMANOWA ZDROJU

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ RYMANOWA ZDROJU

2001
TOM VI

FOT-ART'94

Kolegium Redakcyjne:

Redaktor naczelny: Stefan Stempin
Członkowie: Anna Węglorz-Stempin
Ignacy Bielecki
Zygmunt Pelczar
Krzysztof Smerecki

Przekład angielski: Katarzyna Kończyk

Adres redakcji: 38-481 Rymanów Zdrój, ul. Zdrojowa 41, tel. (0 13) 43 57 190

Projekt okładki: Jerzy Wygoda

Na okładce: RYMANÓW ZDRÓJ – Leliwa
(reprodukcja pocztówki ze zbioru Stowarzyszenia Przyjaciół Rymanowa Zdroju)

Strona tytułowa: RYMANÓW ZDRÓJ – Pod Aniołem Stróżem
(reprodukcja pocztówki ze zbioru Stowarzyszenia Przyjaciół Rymanowa Zdroju)

Opracowanie graficzne: Jerzy Wygoda, Jerzy Skiba

Redakcja techniczna: Jerzy Wygoda, Jerzy Skiba

CIP – Biblioteka Narodowa
Rocznik Rymanowa Zdroju / [red. nacz. Stefan Stempin];
Stowarzyszenie Przyjaciół Rymanowa Zdroju. T.6.
Rzeszów: „Fot-Art'94”, 2001

ISBN 83-86131-19-5

Nakładem: Stowarzyszenia Przyjaciół Rymanowa Zdroju
Wydawca: © Copyright by FOT-ART'94 – Rzeszów 2001
35-005 Rzeszów, ul. Fredry 7/24, tel. (0-17) 85 351 40
Skład, łamanie, druk i oprawa: Poligrafia Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie
Wydanie I. Nakład: 1000 + 20 egz.

Spis treści

<i>Od redakcji</i>	5
<i>Mgr Krystyna Brzezicka – oprac: mgr Zygmunt Pelczar</i> Dzieje Szkolnictwa Specjalnego w Rymanowie Zdroju	7
<i>S. Jolanta Bartman</i> Bł. Edmund Bojanowski prekursorem pedagogiki przedszkolnej na ziemiach polskich. Ochronka św. Józefa w Rymanowie	23
<i>August Bocheński</i> Drewniana architektura w krajobrazie kulturowym Rymanowa i jego okolic	27
<i>Ignacy Bielecki</i> Dr Ignacy Bielecki – wspomnienia wnuka	35
<i>Jan Tomkiewicz</i> Cerkwie w dolinie Taboru na południe od Rymanowa	41
<i>Anna Węglorz-Stempin</i> Spotkanie z porostami	47
<i>Magdalena Oziomek</i> Kalendarium ważniejszych wydarzeń w Rymanowie Zdroju w roku 2000	51
Konkurs	53
Streszczenia w języku angielskim	54

Spis ilustracji

Nieistniejąca pierzeja południowa rynku rymanowskiego na tle wieży kościoła parafialnego pw św. Wawrzyńca (widok około roku 1916). <i>Widokówka: (Phot. R.Sennecke) Druck u. Verlag v. Knackstedt & Co., Hamburg 22.</i>	
<i>Ze zbiorów TPRZ</i>	6
Chłopcy na zajęciach wychowania technicznego w sanatorium Gozdawa,	8
Grupa dzieci przed sanatorium Krystyna pod opieką pani Krystyny Rygiel	11
Rymanów Zdrój z lotu ptaka. Widok od strony południowej na dawne centrum uzdrowiska.	
<i>Fot. Stefan Stempin</i>	13
Rymanów Zdrój z lotu ptaka. Widok z góry Mogiła w kierunku wschodnim na dawne centrum uzdrowiska.	
<i>Fot. Stefan Stempin</i>	14
Grupa chłopców śpiewających na zabawie choinkowej	17
Wychowawcy z sanatorium Gozdawa	18
Pani Maria Hanus wraz z grupą dzieci podczas spaceru	20
Widok nieistniejącej pierzei południowej rynku rymanowskiego (około roku 1916). <i>Widokówka: (Phot. R.Sennecke) Druck u. Verlag v. Knackstedt & Co., Hamburg 22. Ze zbiorów TPRZ</i>	22
Edmund Bojanowski. <i>Widokówka ze zbiorów Ochronki św. Józefa w Rymanowie</i>	23
Pocztówka Rudolfa Kaski z ok. 1914 roku przedstawiająca ochronkę w Rymanowie.	
<i>Ze zbioru Marka Sosenki z Krakowa</i>	24
Widok z arkad pierzei południowej na pierzeję zachodnią rynku rymanowskiego(około roku 1916).	
<i>Widokówka: (Phot. R.Sennecke) Druck u. Verlag v. Knackstedt & Co., Hamburg 22. Ze zbiorów TPRZ</i>	26
Rys. 1. Budynek dawnego młyna wodnego z połowy XIX wieku przy ul. Kilińskiego w Rymanowie.	28
Rys. 2. Fragment zabudowy pierzei wschodniej ul. Dworskiej w Rymanowie.	29
Rys. 3. Pierzeje z XIX wieczną zabudową ul. Podgórze w Rymanowie.	29
Rys. 4. Fragment pierzei zachodniej ul. Sienkiewicza w Rymanowie.	30
Rys. 5. Dwa połączone ścianą wewnętrzną XIX-wieczne budynki z ul. Swobody 3 i 5 w Rymanowie.	31
Rys. 6. Przykład kontynuacji wznoszenia w drewnie budynków mieszkalnych w Rymanowie w XX wieku z ul. Małej 2	32
Rys. 7. Budynki pierzei wschodniej zabudowy mieszkaniowej z końca XIX wieku z ul. Słowackiego w Rymanowie.	33
Rys. 8. XIX-wieczne budynki mieszkalne z pierzei zachodniej ul. Słowackiego w Rymanowie.	34
Dr Ignacy Bielecki. <i>Fot. Autor</i>	35
Dr Ignacy Bielecki na czele „braci sokolej”. <i>Pocztówka – „Obchód grunwaldzki w Rymanowie d. 14.8.1910 r. Banderya w Zdroju” ze zbioru Autora.</i>	35
Kapitan dr Ignacy Bielecki w okresie odbywania służby wojskowej w C.K. Wojskowym Korpusie Medycznym na Wawelu w Krakowie. <i>Zdjęcie ze zbiorów Autora</i>	36
Ilustracja do artykułu pt. „Opowieść o sędziwym doktorze” („Nowa Wieś” nr 43 z 1961 r.) – <i>ze zbioru Autora</i>	37
Śś. Piotr i Paweł, 1 połowa XVI w.; Deszno, z cerkwi pod wezwaniem Narodzenia Matki Boskiej. (<i>Ikona ze zbiorów Muzeum Historycznego w Sanoku fot. Dariusz Szuwalski</i>)	39
Królewskie Wrota, XV w.; Bałucianka, z cerkwi pod wezwaniem Zaśnięcia Matki Boskiej (<i>Ikona ze zbiorów Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku fot. Dariusz Szuwalski</i>)	40
Krzyż na cmentarzu w Wołtuszej 2000 r. wykonany przez Andrzeja Tomkiewicza. <i>Fot. Jan Tomkiewicz</i>	42
Cerkiew w Desznie w okresie II wojny światowej. <i>Fotografia ze zbiorów Jana Tomkiewicza</i>	43
Cerkiew w Bałuciance (1998). <i>Fot. Jan Tomkiewicz</i>	43
Cerkiew w Króliku Wołoskim w okresie II wojny światowej. <i>Fotografia ze zbiorów Jana Tomkiewicza</i>	44
Rymanów - Kolonia lecznicza. Sanatorium Krystyna w budowie. <i>Pocztówka – wydana nakładem Tomasza Mazurkiewicza w Rymanowie około 1914. Ze zbiorów TPRZ</i>	45
Skala porostowa. <i>Opracowanie: E.Bylińska, grupa „EA” (P.Sendecki, Z.Sendecka, Z.Dajdok, Z.Nawara).</i> <i>Przedruk za zgodą Instytutu Botaniki Uniwersytetu Wrocławskiego</i>	46

Na okładce: RYMANÓW ZDRÓJ – Leliwa
(reprodukcja pocztówki ze zbioru Stowarzyszenia Przyjaciół Rymanowa Zdroju)

Strona tytułowa: RYMANÓW ZDRÓJ – Pod Aniołem Stróżem
(reprodukcja pocztówki ze zbioru Stowarzyszenia Przyjaciół Rymanowa Zdroju)

Od Redakcji

Szanowni Czytelnicy. W roku 2001 mija 125 lat od odkrycia źródeł rymanowskich. Nasze Stowarzyszenie przekazuje Państwu VI tom Rocznika Rymanowa Zdroju, w którym prezentuje szereg ciekawych artykułów i fotografii.

Szczególną uwagę Państwa chciałbym zwrócić na artykuł autorstwa Zygmunta Pelczara, przygotowany na podstawie pracy magisterskiej Pani Krystyny Brzezickiej, traktujący o historii i działalności szkolnictwa specjalnego w Rymanowie Zdroju. Artykuł ten jest o tyle ważny, iż nie tak dawno obchodzono 50-lecie tej cennej inicjatywy oświatowej. W publikacji zostały przywołane fakty z działalności i tworzenia szkolnictwa specjalnego, przede wszystkim zaś przypomniano ludzi, którzy budowali od podstaw ten kierunek działalności dydaktycznej. Niestety wielu z Tych nauczycieli i wychowawców nie ma już wśród nas, dlatego też dobrze się stało, że ich praca, przede wszystkim zaś poświęcenie całego swojego zawodowego życia, została przedstawiona szerszemu gronu czytelników naszego rocznika.

Praca dydaktyczna z dziećmi jeszcze do niedawna była traktowana na równi z profilaktyką leczniczą małych kuracjuszy Rymanowa Zdroju. Piszę była, ponieważ ostatnie działania władz oświatowych i samorządowych województwa konsekwentnie zmierzają do zlikwidowania tej wątlej już gałęzi szkolnictwa. Obserwując negatywne skutki dwóch nakładających się na siebie reform (tj. szkolnictwa i służby zdrowia) odnosi się wrażenie, iż następuje zasadnicza zmiana profilu lecznictwa dziecięcego.

Ze smutkiem należy skonstatować, iż ekonomia w tak bezwzględny sposób dotknęła zjawiska, nie dającego się przeliczyć na pieniądze, czyli zdrowia dzieci. W nawiązaniu do artykułu przedstawiającego 50-letnią działalność szkolnictwa i lecznictwa dzieci w Rymanowie Zdroju, należy postawić pytanie, czy blisko czterdziestomilionowego narodu nie stać na utrzymanie trzech uzdrowisk o profilu lecznictwa dziecięcego?

Już wkrótce może to być także pytanie o byt rymanowskiego uzdrowiska w ogóle. Jako jego mieszkaniec – i członek Stowarzyszenia Przyjaciół Rymanowa Zdroju, ubolewam, iż pytanie to zmuszony jestem postawić w 125 rocznicę rozpoczęcia jego działalności leczniczej.

Chciałbym też tu podziękować wszystkim sponsorom, których ofiarności zawdzięczamy że VI tom Rocznika mógł się ukazać. Współczesność posiada coraz to mniej ludzi rozumiejących potrzebę ukazywania się takich wydawnictw jak nasze. Tym bardziej należy się ukłon tym, którzy wsparli nas finansowo.

Zapraszam do lektury VI tomu Rocznika Rymanowa Zdroju.

Redaktor Naczelny

Nieistniejąca pierzeja południowa rynku rymanowskiego na tle wieży kościoła parafialnego pw św. Wawrzyńca (widok około roku 1916)